

TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

1. kötet

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 1

HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 1

II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

**TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK**

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

1. kötet

„RIK-U” Kft.

Ungvár

2020

УДК (ЕТО): 911.3(4-11)(4-191.2)
T– 32

A kétkötetes kiadvány a Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán 2020. március 26–27-re tervezett, de a koronavírus-járvány miatt bevezetett karantén következtében elhalasztott *Társadalomföldrajzi folyamatok Kelet-Közép-Európában: problémák, tendenciák, irányzatok* című nemzetközi földrajzi konferenciára beküldött előadások anyagát tartalmazza.

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege és Földtudományi és Turizmus Tanszéke közreműködésével.

Szerkesztőbizottság: *Berghauer Sándor, Dávid Lóránt Dénes, Dnyisztrjanszkij Miroszlav, Fodor Gyula, Gergely Livia, Gönczy Sándor, Izsák Tibor, Mocá Andrij, Molnár D. István, Molnár József, Nagy Tibor, Oláh Natália, Papp Géza, Sass Enikő, Sesuka Halina, Tóth Attila, Vince Tímea, Virván Olga*

Műszaki szerkesztés: *Dobos Sándor*

Tördelés: *Dobos Sándor, Orbán Melinda, Tótin Viktória*

Korrektúra: *Kordonec Oleksandr, Pustai-Tárczy Beatrix, Sin Edina, Vrabely Tamás*

Borítóterv: *Molnár D. István*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felelnek: *Orosz Ildikó, Dobos Sándor*

A kötetben található tanulmányokat
a nemzetközi földrajzi konferencia Tudományos Tanácsa lektorálta.

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A kiadvány tartalmát az „Unicheck”
online plágium-ellenőrző program segítségével ellenőriztük.

**A konferenciát és a kiadvány megjelenését
Magyarország kormánya, továbbá a Nemzetstratégiai Kutatóintézet támogatta:**

Kiadó és nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.
88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua
Felelős vezető: Sztanyisevszkij Jevgen

ISBN 978-617-7868-12-4
ISBN 978-617-7868-13-1 (T. 1)

© A szerzők, 2020
© A szerkesztőbizottság, 2020
© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ

**СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ**

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 1

ТОВ «РІК-У»

Ужгород

2020

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)
Т– 32

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції *Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями*, яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою географії та туризму Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

Редакційна колегія: *Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування: *Олександр Добош*

Верстка: *Вікторія Товтін, Мелінда Орбан, Олександр Добош*

Коректура: *Беатрікс Пустой-Гарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врabelь*

Обкладинка: *Стефан Молнар Д.*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опацої Черє Янош” при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ*

Відповідальні за випуск: *Ільдико Орос, Олександр Добош*

Матеріали видання рецензовані Науковою радою міжнародної наукової географічної конференції.

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Матеріали збірника були перевірені на наявність збігів і запозичень сервісом «Unicheck».

Проведення конференції та друк видання здійснено за підтримки уряду Угорщини й Інституту національних стратегічних досліджень:

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»
вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua
Генеральний директор: Євген Станішевський

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-13-1 (Т. 1)

© Автори, 2020

© Редакційна колегія, 2020

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 2020

FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN
COLLEGE OF HIGHER EDUCATION

**HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS**

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 1

“RIK-U” LLC
Uzhhorod
2020

УДК (UDC): 911.3(4-11)(4-191.2)
T- 32

The two-volume publication contains the speeches submitted for the international geographical conference under the title *Human geographical processes in East Central Europe: problems, tendencies and trends* that was to be held in Berehove, at Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education on 26–27 March 2020, but was postponed due to the quarantine preventive measures introduced as a result of coronavirus epidemic.

Prepared at the Publishing Department of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education in cooperation with the Department of Geography and Tourism

Editorial Board: *Sándor Berghauer, Lóránt Dénes Dávid, Myroslav Dnistrians'kiy, Gyula Fodor, Livia Gergely, Sándor Gönczy, Tibor Izsák, Andriy Motsa, István Molnár D., József Molnár, Tibor Nagy, Natália Oláh, Géza Papp, Enikő Sass, Halyna Shchuka, Attila Tóth, Tímea Vince, Olga Virván*

Technical editing: *Sándor Dobos*

Page proof: *Melinda Orbán, Sándor Dobos, Viktória Tótin*

Proof-reading: *Beatrix Pustai-Tárczy, Edina Sin, Oleksandr Kordonec, Tamás Vrabely*

Cover design: *István Molnár D.*

Universal Decimal Classification (UDC): *Apáczai Csere János Library of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

Responsible for publishing: *Ildikó Orosz, Sándor Dobos*

The research papers of the volume were proofread by the Scientific Council of the international geographical conference.

Authors are responsible for the content of the research papers.

The content of the research papers was checked by Unicheck Plagiarism Checker Service and Plugin.

**The conference and the publication of the research papers
sponsored by the government of Hungary and the Research Institute for National Strategy:**

Publishing and printing: "RIK-U" LLC
Gagarin Street 36, 88 000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua
Responsible manager: Jevgen Stanyisevskiy

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-13-1 (T. 1)

© Authors, 2020

© Editorial Board, 2020

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2020

TARTALOM / ЗМІСТ / CONTENT

1. KÖTET / TOM 1 / VOLUME 1

ELŐSZÓ	23
ПЕРЕДМОВА.....	24
PREFACE	25
ПЕРЕДМОВА.....	26
ELŐSZÓ	27
PREFACE	28
<i>Plenáris előadások / Пленарні доповіді / Plenary Presentations</i>	<i>29</i>
Маруняк Є. О.: РЕГІОНАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: ПОШУК БАЛАНСУ	31
Мезенцев К. – Провотар Н.: НЕОДНОЗНАЧНІ ПРИМІСЬКІ ПРОСТОРИ: РОЗШИРЕННЯ ЧИ ЗВУЖЕННЯ ПОВСЯКДЕННИХ ПРАКТИК?	41
Руденко Л. Г. – Дронова О. Л.: ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗАВДАННЯ ГЕОГРАФІЇ	47
<i>Népesség- és társadalomföldrajz / Географія населення та соціальна географія / Population and Social Geography</i>	<i>53</i>
Bagdi, Róbert: ETHNIC MINORITIES AND THEIR LANGUAGE IN HUNGARIAN COUNTY SEATS – THE CENSUS OF 2011	55
Berki, Márton – Sivadó, Brigitta: SECULARIZATION OR A RELIGIOUS REVIVAL? – RELIGIOSITY IN DUNAÚJVÁROS AND KAZINCBARCIKA DURING AND AFTER SOCIALISM.....	65
Dancs György: DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGON AZ 1831-ES KOLERAJÁRVÁNY IDEJÉN.....	73

<i>Дністрянський М. С.:</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАСЕЛЕННЯ ГІРСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ.....	83
<i>Dusek Tamás:</i> AZ OKOSVÁROSOK KOMPLEX MUTATÓSZÁMAINAK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI.....	91
<i>Egri Zoltán – Uzzoli Annamária:</i> AZ EGÉSZSÉGEGYENLŐTLENSÉGEK NÉHÁNY ÖSSZEFÜGGÉSE A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI EGYENLŐTLENSÉGEKKEL MAGYARORSZÁGON.....	99
<i>Fabula, Szabolcs – Ilcsikné Makra, Zsófia – Pál, Viktor – Lados, Gábor – Boros, Lajos:</i> MIGRATION INTENTIONS AND MOTIVES OF HEALTH WORKERS AND MEDICAL STUDENTS – A COUNTRY CASE STUDY FROM HUNGARY	107
<i>Гукалова І. В.:</i> ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ КОНТЕКСТ ОСМИСЛЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ	115
<i>Гаврилюк О.:</i> СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ У РАДЯНСЬКОМУ РОЗПОДІЛІ ЖИТЛА – ВІД СТАЛІНІЗМУ ДО РОЗВИНЕНОГО СОЦІАЛІЗМУ. РЕЗУЛЬТАТИ ПОЛЬОВОЇ РОБОТИ У МІСТІ ДНІПРО [ЕКС ДНІПРОПЕТРОВСЬК], УКРАЇНА	123
<i>Лейберюк О. М.:</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТОРОВИХ БАЗ ДАНИХ ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НАСЕЛЕННЯ.....	133
<i>Molnár D. István:</i> A KÖZIGAZGATÁSI TÉRFELOSZTÁS VÁLTOZÁSAI KÁRPÁTALJÁN UKRAJNA FÜGGETLENNÉ VÁLÁSÁT KÖVETŐEN.....	139
<i>Molnár József:</i> MÓDSZEREK A NÉPESSÉG ELHELYEZKEDÉSE, ILLETVE A NÉPSŰRŰSÉG TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSÁRA – KÁRPÁTALJA PÉLDÁJÁN.....	147
<i>Obádovics Csilla:</i> NÉPESEDÉSI FOLYAMATOK KÜLÖNBSEGEI A KÁRPÁT-MEDENCE NÉHÁNY ORSZÁGÁBAN	157
<i>Patkós Csaba – Tóth Antal:</i> MAGYAR FIATALOK MIGRÁCIÓJA EMPIRIKUS KUTATÁSOK TÜKRÉBEN	167

Підгрушній Г. П. – Сікорська Л. Б.: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ НАСЕЛЕННЯ МІСТ УКРАЇНИ	177
Поливач К. А.: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЯВЛЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО КАРКАСУ УКРАЇНИ	185
Пугач С. О. – Мезенцев К. В.: ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	193
Rigóczy Csaba: A VÁROSI OTTHON-ATTITÚD VIZSGÁLATA	201
Siskáné Szilasi Beáta – Halász Levente: A KELET- ÉS KÖZÉP-EURÓPAI GAZDASÁGI ALAPÚ KIVÁNDORLÁS MINT ÉLETSTRATÉGIA – A SZUBJEKTÍV JÓL-LÉT SZINTJEI KÜLFÖLDÖN.....	211
Tolnai Gábor: KELET-KÖZÉP-EURÓPAI FŐVÁROSOK VÍZPARTI MEGÚJULÁSA BUDAPEST, BELGRÁD ÉS KIJEV PÉLDÁJÁN	221
Tuza Benedek: BELSŐ-ERZSÉBETVÁROS TÁRSADALMI KONFLIKTUSAI	231
Veselicz Adél: A LEADER HELYI AKCIÓCSOPORTOK MŰKÖDÉSÉNEK VIZSGÁLATA TERÜLETI EGYENLŐTLENSÉGI INDEXEK SEGÍTSÉGÉVEL.....	241
Вірван О. О.: ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ДЕПУТАТСЬКИХ КОРПУСІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ	251
<i>Régiók és határok / Regioni та кордони / Regions and Borders.....</i>	257
Bodó, Pál Bence: EXTERNAL DEBT ACCUMULATION IN KYRGYZSTAN.....	259
Csernicskó István: HOL A HATÁR, AVAGY MEDDIG TART EGY NYELVTERÜLET? EGY DIALEKTUSKONTINUUM ÖNÁLLÓ NYELVEKRE OSZTÁSÁNAK PROBLÉMÁI.....	269
Elekes Tibor – Szilágyi Ferenc: A HABSBERG BIRODALOM TÉRSZERVEZÉSI KÍSÉRLETEI DÉLKELET-ERDÉLYBEN	279

Hajdú Zoltán: TÉRKÖZÖSSÉGI, ÉRDEKKÖZÖSSÉGI, „SORS-KÖZÖSSÉGI” ÁLLAMCSOPORTOK FORMÁLÓDÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ KELETI TÉRSÉGÉBEN.....	289
Kozma, Dorottya Edina: COMPOSITE SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATORS IN CASE OF 28 EUROPEAN UNION MEMBER STATES.....	299
Кравцова І. В.: ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ	309
Szabó Pál: FOGYASZTÁSFÖLDRAJZI DIMENZIÓK A POSZT-SZOCIALISTA TÉRSÉGBEN	317
Склярська О. І.: ЕЛЕКТОРАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ У ПРИКОРДОННИХ ЕТНІЧНО НЕОДНОРІДНИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ.....	327
<i>Nemzeti kisebbségek által lakott térségek társadalmi és gazdasági pozíciói Kelet- és Közép-Európában / Соціальні та економічні позиції регіонів із компактним проживанням національних меншин у Східній та Центральній Європі / Social and Economic Positions of the Regions Inhabited with Ethnic Minorities in Central and Eastern-Europe</i>	335
Körmöczi Gábor: A NÉPI KULTÚRA TÁMOGATÁSPOLITIKÁJÁNAK TERÜLETI ASPEKTUSAI MAGYARORSZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN A CSÓRI SÁNDOR ALAP FINANSZÍROZÁSAINAK TÜKRÉBEN	337
Linc Annamária: A MAGYAR–UKRÁN HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI.....	347
Samu István – Kulcsár László: ÖSSZENŐ, AMI ÖSSZETARTOZIK. A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KAPCSOLATOK REKONSTRUKCIÓJA KÉT IPOLY MENTI FALUBAN A FOLYÓ SZEMKÖZTI OLDALÁN	355
Szalkai Gábor: SZIMBOLIKUS HARCOK A KÁRPÁTOK ÁTJÁRÓIBAN.....	365
Tőzsér Anett: A MAGYAR TURIZMUS KÁRPÁT-MEDENCEI SZINTŰ KITERJESZTÉSÉNEK INDOKOLTSÁGA ÉS LEHETŐSÉGEI.....	373

2. KÖTET / TOM 2 / VOLUME 2

<i>Turizmus / Туризм / Tourism</i>	407
Алієв В. В.: СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	409
Аріон О. В. – Бричук М. С.: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МИС- ЛИВСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	415
Чернишова Т. М.: SWOT-АНАЛІЗ ТА СТРАТЕГІЧНІ АЛЬ- ТЕРНАТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	425
Elekes Tibor – Kápolnási Zsolt: AZ AGYAGFALVA EMLÉK- HÁZ IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉGE, OKTATÁ- SI-NEVELÉSI LEHETŐSÉGEI.....	431
Gyuricza László – Szabó Balázs Attila: A MAGYARORSZÁ- GI SKANZENEK IDEGENFORGALMI SZEMPONTÚ VIZSGÁLATA.....	437
Kalmárné Rimóczi Csilla – Bakos Róbertné: AZ ONLINE KOM- MUNIKÁCIÓ JELENTŐSÉGE AZ UTAZÁSI DÖNTÉ- SEK BEN.....	447
Калмикова І. С. – Меліх О. О. – Меліх Т. Г.: СОЦІАЛЬНО- ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ТА ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ.....	457
Kampó Ildikó: AZ EU-S TURISZTIKAI FEJLESZTÉ- SI PROGRAMOK MEGJELENÉSE KÁRPÁTALJA HEGYVIDÉKI TERÜLETEIN.....	465
Kátay Ákos: A GLOBÁLIS SZÁLLODAVÁLLALATOK TER- JESZKEDÉSI AKTIVITÁSA ÉSZTORSZÁG, LETT- ORSZÁG, LITVÁNIA, BELARUSZ, UKRAJNA ÉS MOLDOVA FŐVÁROSAIBAN.....	475
Kóródi, Márta – Mondok, Anita – Szabó, Attila: THE AWARE- NESS AND ACCEPTANCE OF THE TOURISM BRAND “HEART OF THE HUNGARIAN GREAT PLAIN” AND ITS ATTRACTIONS.....	485
Lontai-Szilágyi Zsuzsanna – Oláh Natália – Tóth Nikoletta Marian- na – Gönczy Sándor: KERESLETELEMZÉS A MAGYAR- ORSZÁGRÓL A KÁRPÁTALJAI BEREKVIDÉKRE ÉRKEZŐ TURISTÁK KÖRÉBEN.....	495

<i>Máltesics Péter – Varjas János: AZ INTERAKTÍV TANULÁS ÖSVÉNYEIN. HAZAI ÉS NEMZETKÖZI GEOPARKOK OKTATÁSI MEGOLDÁSAI.....</i>	505
<i>Машіка Г. В.: АТРАКЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ</i>	515
<i>Mátyás Szabolcs – Tokodi Panna: A TURIZMUSBIZTONSÁG EGYES ÖSSZETEVŐINEK VIZSGÁLATA A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN</i>	523
<i>Меліх О. О. – Калмикова І. С. – Меліх Т. Г.: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРЕЗ СФЕРУ ТУРИЗМУ</i>	533
<i>Mondok, Anita – Szüle, Picabo Heder: ADULTS-ONLY HOTEL – A POTENTIAL SPECIALIZATION FOR SUCCESS?</i>	539
<i>Осінчук А. С.: ПРАВОВИЙ ДИСКУРС ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	549
<i>Пацюк В. С. – Герасімова С. В.: РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ.....</i>	557
<i>Papp Géza: A KÉZMŰVES TERMÉKEK IRÁNTI KERESLET KÁRPÁTALJA FESZTIVÁLJAIN</i>	565
<i>Sass Enikő – Berghauer Sándor: HELYZETKÉPAZ EGÁNEDE KÁRPÁTALJAI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM TURIZMUSRA GYAKOROLT HATÁS AIRÓL</i>	575
<i>Sütő László – Baranyi Kinga – Baráz Csaba – Holló Sándor – Homoki Erika – Cs. Nagy Ádám – Gasztonyi Éva: A BÜKK-VIDÉK GEOPARK FÖLDTUDOMÁNYI ÉRTÉKEINEK ÉRTÉKELÉSE</i>	585
<i>Ситник О. І. – Хлевнюк О. Я. – Працьовитий М. М.: НЕПЕВНЕ МАЙБУТНЄ ЧИ ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ВУЗЬКОКОЛІЙКИ</i>	595
<i>Смирнов І. Г.: ВОЄННИЙ ТУРИЗМ: ГЕТЬМАН П. КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ ЯК ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛОГІСТ.....</i>	605
<i>Tarpai József: A KÁRPÁTALJAI MAGYAR KÖZÖSSÉG MEGMARADÁSÁT SZOLGÁLÓ KULTURÁLIS ÉS TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK AKTUÁLIS PÉLDÁI</i>	613

Уварова Г. Ш.: ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ГЕОГРАФІЯ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	621
Щука Г. П. – Сокол Т. Г.: МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ТУРИЗМІ: ПОТРЕБИ ТА МОЖЛИВОСТІ	629
<i>Környezeti problémák / Проблеми довкілля / Environmental problems.....</i>	635
Apró Anna: SZEMPONTOK A FÉNYSZENNYEZÉS OKTA- TÁSÁHOZ A TANTERVI SZABÁLYOZÁS VONAT- KOZÁSÁBAN	637
Csoma Zoltán – Háger Krisztián – Csoma Zsuzsanna: A VÉRKE CSATORNA ÜLEDÉKÉNEK NEHÉZFÉM-SZENNYE- ZETTSÉGE	643
Dobó Marianna: A VÁLTOZÁSKEZELÉSI MÓDSZERTAN ALKALMAZÁSÁNAK PROBLEMATIKÁJA A VÉ- DELMI IGAZGATÁS TÉRSÉGI TERVEZÉSÉBEN	651
Hafenschner, Viktória Priscilla – Jankó, Ferenc: ENVIRON- MENTAL CONTROVERSY ON THE GABCIKOVO- NAGYMAROS WATER DAM, THE DANUBE RIVER. THE ASPECTS OF HUNGARIAN SCIENCE	659
Hardi Tamás – Hegyiné Bolla Katalin: A SZUBURBANIZÁ- CIÓ KÖRNYEZETÁTALAKÍTÓ SZEREPE A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓBAN	667
Гінзула М. Я. – Смілик О. В. – Тесьолкіна Т. С.: АНАЛІТИ- КА СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ МЕНЕДЖМЕН- ТУ ВОДНОГО СЕКТОРУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	675
Ігнатишин В. В. – Іжак Т. Й. – Ігнатишин М. Б.: МОНІТО- РИНГ ГЕОДИНАМІЧНОГО СТАНУ ЗАКАРПАТСЬ- КОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОГІНУ	683
Ігнатишин В. В. – Вербицький С. Т. – Ігнатишин А. В.: ГЕО- ФІЗИЧНІ ПОЛЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ЕКОЛОГІЧНО НЕ- БЕЗПЕЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ЗАКАРПАТТІ.....	691
Kajati, György – Németh, Mercédesz: THE ROLE OF LOCAL PRODUCTS IN EDUCATION AND THE ERASMUS+ PROGRAM	699

<i>Kályko A. – Bászjuk T. – Cselle D. – Napcsák I.:</i> A POLISSZJAI-ALFÖLD FOLYÓINAK JELENLEGI ÁLLAPOTA ÉS KÖRNYEZETI PROBLÉMÁJA.....	707
<i>Лісовський С. А.:</i> РОЛЬ ГЕОГРАФІЇ У ВПРОВАДЖЕННІ ПРОЦЕДУРИ СЕО ПРИ РОЗРОБЦІ ПЛАНІВ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	713
<i>Solymos Karolina – Csoma Zoltán:</i> AKÁRPÁTALJAI-ALFÖLD TALAJAI FELVEHETŐ MIKROELEM-TARTALMÁNAK ÉS -ELLÁTOTTSÁGÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA ELTÉRŐ HATÁSMECHANIZMUSÚ KIVONÓSZEREKBEN.....	723
<i>Vince Tímea – Csoma Zoltán – Molnár D. István – Gönczy Sándor:</i> A FELSZÍNI VIZEK NEHÉZFÉM-TARTALMÁNAK VIZSGÁLATA A NAGYMUZSALYI ARANYBÁNYA MEDDŐINEK KÖRNYEZETÉBEN	731

SECULARIZATION OR A RELIGIOUS REVIVAL? – RELIGIOSITY IN DUNAÚJVÁROS AND KAZINCBARCIKA DURING AND AFTER SOCIALISM¹

Berki, Márton – Sivadó, Brigitta

Eötvös Loránd University

berkimarton@caesar.elte.hu, sivadob@caesar.elte.hu

Abstract

The paper scrutinizes religiosity in two Hungarian socialist new towns, Dunaiújváros and Kazincbarcika, during and after socialism. Based on the results of the research, two main arguments might be outlined. First, it was revealed that religiosity played an important role in the daily lives of the residents of both new towns during the state socialist period. Second, in contrast to our initial assumption of a remarkable religious revival after 1989, only a slightly increasing (and then, rather stagnating) religiosity was observed in both case study towns. Therefore, our research results might contribute to the deconstruction of the over-simplified common view of ‘atheism under socialism’ vs. ‘a religious revival in the post-socialist era’.

Keywords: *religiosity, socialist new towns, Hungary, socialism, post-socialism*

Introduction

After the fall of the Iron Curtain, two separate Europes emerged in terms of religiosity: the ‘West’, which is – with a few exceptions – getting more and more secularised, and the post-socialist ‘East’, which is mostly characterised by a process of de-secularisation (see Smrke–Uhan 2012, pp. 492–494). In this regard, Hungary is no exception either; the détente of the socialist regime’s control over the religious sphere led to de-secularisation and an overall revival of religiosity at the turn of the 1990s. The share of the country’s adult population who considered themselves religious was 53.9% in 1983, rising to 62.9% in 1989, and then to 76.8% in 1993 (Tomka 1995, p. 18). This trend was, however, unfolding in a spatially uneven matter (Kocsis 2009, pp. 90–95), with a number of typical areas where religiosity did not increase significantly. These include (1) Budapest and other large cities, (2) the central part of Eastern Hungary (where impoverished peasants had already been highly susceptible to socialist ideas at the turn of the 20th century, and where the Hungarian Communist Party achieved extraordinary success in 1945), and last but certainly not least, (3) heavy industry regions characterised by the dominance of working-class populations. Concerning the latter, the most representative examples of these areas are definitely *socialist new towns*, the quintessential constructs of the inherently atheist experiment of socialist modernity.

¹ This study contains an abridged version of the research results published in the following journal article: Berki, M. – Sivadó, B. 2018: ‘...the opium of the people?’ *Religiosity in socialist new towns*. In: BELGEO – Revue Belge de Géographie, 4, pp. 1–17.

Our paper provides a brief overview of religiosity in two Hungarian socialist new towns, *Dunaújváros* (initially Stalin Town, founded on iron and steel industries in 1951) and *Kazincbarcika* (founded on coal mining and chemical industries, also in 1951), during and after socialism, with particular emphasis placed on the processes of secularisation and de-secularisation. Here, the former is understood as a systematic erosion of religious practices, values and beliefs (Norris–Inglehart 2004, p. 5), whereas the latter is a process through which religion reasserts its societal influence in reaction to previous and/or co-occurring secularising trends (Karpov 2010, p. 250). Even though the scrutiny of religion is an overarching field of research, relatively little empirical work has been done on religiosity in (post-)socialist cities, whereas concerning Hungarian socialist new towns, no case studies have been conducted on the topic of religiosity to date.

The structure of the paper is as follows. In the next section we introduce our research methodology. After that we discuss the most important empirical results and develop our main arguments. Finally, in the last section we draw the conclusions.

Research methods

Our case studies on religiosity are based on the analysis of quantitative as well as qualitative data. As an initial step, long-term *parochial datasets* obtained from the local churches were analysed. The most important indicator was the number of baptisms per annum, from which the rate of baptisms per live births (%) was calculated. This indicator is available for the largest denominations for all years between 1953–2015, in the case of both towns; in Dunaújváros, for Roman Catholics, Greek Catholics, Calvinists and Lutherans, whereas in Kazincbarcika, for Roman Catholics, Greek Catholics and Calvinists. These datasets allowed us to reconstruct long time series both for the socialist era and the post-socialist period. (N.B.: The construction of both towns started in 1951, hence this data covers almost their entire existence.) In addition to these parochial sources on baptisms, datasets of the Hungarian Central Statistical Office were also analysed: since most censuses of the state socialist period (in 1960, 1970, and 1980) did not include religiosity-related questions for obvious reasons (nor the one carried out in 1990), only the data of the 2001 and the 2011 censuses could be used. (Prior to these, the last census which included such questions was the one in 1949, when none of our case study towns existed.)

Additionally, in order to gain a deeper understanding of religiosity in the two new towns during and after the socialist era, these quantitative measures were complemented by qualitative data derived from *in-depth*

interviews. The interviews were conducted with priests, pastors and competent representatives of the local municipalities in both towns. Our questions were aimed at obtaining historical and recent information on the role of religiosity in local residents' everyday lives and on the forms of people's religious practices, both for traditional and for recently emerged churches. During the socialist period, religiosity by and large meant the traditional (largest) denominations, however, after 1989 a remarkable diversification unfolded. It could not only be observed in terms of (conventional) religiosity but in the case of spirituality in general as well, understood here as a broader notion than people's faith in traditional religious denominations. Therefore, the respondents of our interviews were also asked about their perception of this diversification in the case of both towns.

Results and discussion

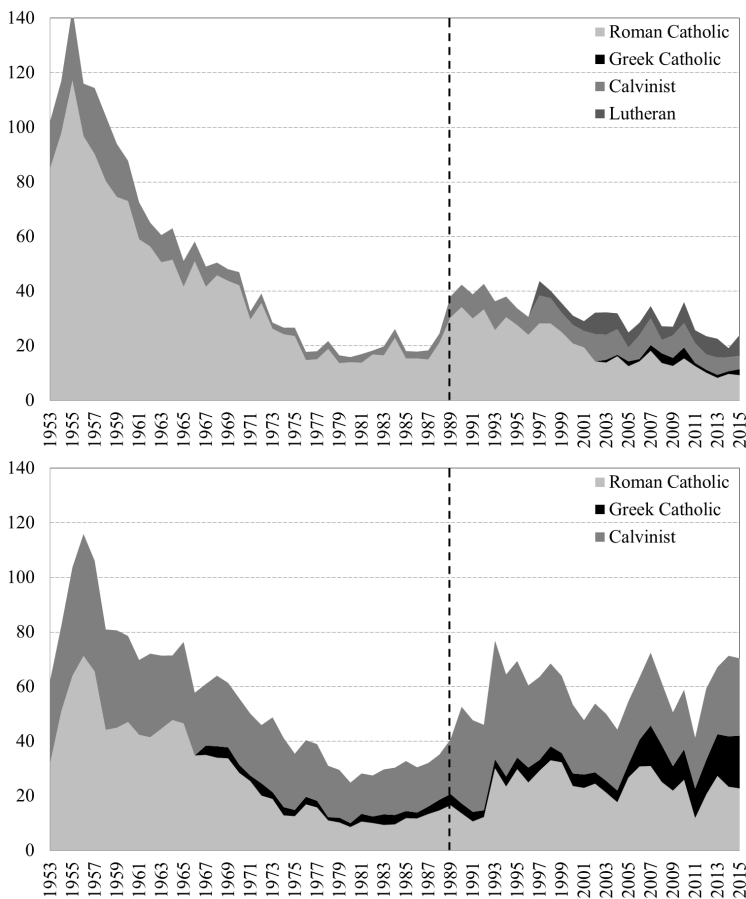
The general trend of religiosity in Hungary during the state socialist period, as summarised by Tomka (1990), was as follows. As a common phenomenon after wars and other kinds of armed conflicts, religiosity significantly increased after World War II as well. It started to decrease after the 1956 revolution and the subsequent realignment of the socialist system, lasting up to the 1980s with different velocities, followed by a slightly increasing tendency till the fall of the Iron Curtain. Notably, our data on the rate of baptisms per live births (see Figure 1) are exactly in line with these trends for the socialist era, both in the case of Dunaújváros and Kazincbarcika.

Throughout the 1950s, this rate was exceptionally high. For several years, it was even above 100% because not only new-born babies were baptised but also a number of older (previously unbaptised) children whose parents moved into the new towns. According to our interviews, the rate of baptisms could be even higher than shown on the figure because there were many people who actually lived in Dunaújváros or Kazincbarcika (as their first dwellers), however, tended to hold the most important and solemn events of their lives – including the baptism of their children – in the villages they were originating from. Albeit the rate steadily decreased in the 1960s, it still remained high during that decade (in fact, higher than in the post-socialist period). It is important to note that our data for the mid-1960s almost exactly corresponds with the results of a survey carried out in the Soviet Union in 1966 (as cited by Pospelovsky 1988, p. 192). That survey, conducted among teenagers aged 14–17 (all of them being Komsomol members), revealed that 52.7% of the respondents were baptised – in comparison, even though we worked with the 'rate of baptisms per births' instead of the (simple) 'rate of

baptisms', for the year 1966 our rate was 58.2% in Dunaújváros, and 57.8% in Kazincbarcika. In the Soviet sample, two additional interesting facts should be pointed out: first, the rate of children baptised in larger towns and cities was higher than in smaller towns, and second, a higher proportion of industrial workers than of collective farmers have baptised their children. If such patterns existed in socialist Hungary as well, that might explain the relatively high rates of baptisms observed in the rapidly booming mono-industrial towns of Dunaújváros and Kazincbarcika.

Figure 1

The annual rate of baptisms per live births in Dunaújváros (top) and Kazincbarcika (bottom) between 1953–2015 (%)

Data source: own calculations based on datasets of baptisms obtained from the local churches, and datasets of annual live births from the Hungarian Central Statistical Office (HCSO)

After the 1960s, the lowest levels of religiosity were observed throughout the 1970s and the early-1980s in both of our case study towns, partly owing to the (seeming) economic security of Kádár's 'Gulash communism'. Even though sacral objects existed in both towns, they were getting more and more sparsely visited. In spite of this decline, however, religiosity survived the entire state socialist period, even if mostly 'under the surface'. During those decades, it was either regulated by the authorities or conformed to the system. The regime's attempts to 'cut back' religiosity were ranging from the appropriation (nationalisation) of church-maintained schools and other institutions, through the prohibition (or in some instances, even criminalisation) of religious orders, to the everyday discrimination of religious people. Later on, the authorities elaborated more refined techniques to conform religion to the system, such as via surveillance or, as probably the most well-known phenomenon, the enrolment of the so-called 'peace priests' (in order to divide clergy). As it was reported by the respondents of our interviews, the same ('soft') techniques have been used in Dunaújváros and Kazincbarcika as well. Nevertheless, these attempts also created 'underground' counter-reactions in a lot of people, gradually adopting religiosity as a form of anti-socialist attitude. Therefore, during the state socialist period, religiosity was not simply a connection between humans and the deity, between the mundane and the sacred, but for many people it also represented a sort of cultural opposition against socialist ideology (or, more simply, against authority).

After all these years, religiosity could reborn in various forms, both old and new, both as the revival of traditional denominations and as the discovery of previously unknown ones. Concerning the first, traditional churches witnessed a moderate reinvigoration (as seen on Figure 1): since being religious ceased to be an official stigma after the fall of state socialism, several new churches were built, and the number of church-goers, baptisms and church weddings also apparently increased (even though this religious stir did not last for a very long time). In addition to that, as another result of the post-1990 pluralisation of religiosity, a multiplicity of new actors emerged beyond the 'officially sacred' as well: besides the come-back of the largest (historical) Christian denominations, several other smaller churches, religious movements and faith-based organisations (FBOs) appeared in both towns.

In Dunaújváros, the most significant and active is the so-called Faith Church (in Hungarian, Hit Gyülekezet): beyond religious practices, they pursue charitable activity as well. Besides them, Jehovah's Witnesses, the Love of Christ Church, the Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints (LDS), Seventh-day Adventist Church, and the Church of Scientology are also present in the town. According to our interviews, their familial atmosphere and novelty turned out to be attractive for many people, partly because traditional denominations are considered by many as too 'archaic' and less easily comprehensible. The expansion of these forms of religiosity and spirituality in Dunaújváros might be traced back to another specific reason: since the largest employers of the town are MNCs and TNCs characterised by shift-work schedules, for most workers it is not easy to attend conventional Sunday masses and church services (as they usually have only one Sunday off per month). In contrast to that, newer churches and movements offer more flexible forms of religious practices. In Kazincbarcika the Faith Church, Jehovah's Witnesses, the Seventh-day Adventist Church and the Church of Scientology are also present, predominantly attracting younger people. As opposed to Dunaújváros, however, they are not so significant and active in this town (and also own fewer buildings). Here, on the other hand, traditional Christian denominations have more bottom-up local organisations, with a broad variety of activities including pastoral care, charity or youth programmes. They also play an important role in maintaining formerly state-funded institutions including a kindergarten, two primary schools and two secondary schools, along with two student dormitories. Moreover, as a large investment, the town's new sports centre was also built by the Salesians of Don Bosco, opened in 2016. Nonetheless, even in spite of these efforts, our interviewees reported an overall crisis of religiosity in Kazincbarcika.

According to the data of the 2001 census, the share of people *not belonging* to any religious communities, churches or denominations was 14.5% in Hungary, increasing to 18.2% in the latest (2011) census. In the case of Kazincbarcika, this number was 1.5 times higher than the national average in 2011 (27.2%), whereas in Dunaújváros, almost 2 times higher (35%). The above-discussed trends might be linked to these numbers. In the case of Dunaújváros, although the role of traditional Christian denominations is clearly shrinking (see Figure 1), the rate of non-

religious people even slightly decreased from 2001 to 2011 (from 36.3% to 35%). As demonstrated above, it might be the result of the expansion of their recent alternatives; smaller churches, religious movements and other FBOs. In contrast to that, in the case of Kazincbarcika, the rate of non-religious people significantly increased from 2001 to 2011 (from 21.6% to 27.2%). This is also the consequence of the declining role of traditional Christian denominations (despite their struggle to keep their believers) – as a notable difference, however, here it was not accompanied by the rise of new kinds of religiosity and/or spirituality. Additionally, Kazincbarcika experienced an immense deindustrialisation and unemployment, and was severely hit by the 2007–2008 financial crunch as well, resulting in an overall value crisis of the local community. (In terms of the two town's economic restructuring, Dunaújváros might be considered as more fortunate compared to Kazincbarcika – concerning their historical and recent development trajectories, see Baranyai 2016 and Berki 2016, respectively).

Conclusions

Based on our analysis of parochial datasets, census data and the in-depth interviews, two main conclusions might be drawn. On the one hand, it was revealed that religiosity – although mostly ‘under the surface’, in a less explicit form – played an important role in the daily lives of the residents of both Dunaújváros and Kazincbarcika during the state socialist period. This finding is especially compelling, since these mono-functional industrial towns (should have) represented the quintessence of socialist urbanity, planned to be classless and inherently atheist. On the other hand, a remarkable religious revival might have been expected in the wake of the politico-economic transition, with the advent of the ‘free world’ (like elsewhere across the former Eastern Bloc). In contrast to this assumption, however, only a slightly increasing (and then, rather stagnating) religiosity was observed in both case study towns. It might be traced back to the overall value crisis of these communities after having lost their formerly privileged position. Therefore, our research results might help us to deconstruct the over-simplified common view and the dominant binary imaginations of ‘atheism under socialism’ vis-à-vis ‘a religious revival in the post-socialist period’. Furthermore, we also argue that our investigation may offer novel perspectives both

for urban geographers and cultural geographers. Since the topic of religiosity is still almost completely absent from the international academic discourses on socialist new towns, our paper might hopefully serve as an initial step towards filling this gap in the broader domain of urban cultural geography.

Acknowledgements

The research was realised within the confines of the project entitled ‘*After Postsoviet: A Geographical Analysis of Social Processes at the Shifting Eastern European Buffer Zone*’ (K 124291), funded by the National Research, Development and Innovation Office (NKFIH).

References

- Baranyai, N. 2016: Social and economic transition in Dunaújváros and its region. In: Szirmai, V. (ed.): “Artificial towns” in the 21st century: Social polarisation in the new town regions of East-Central Europe. Budapest, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences, pp. 165–196.
- Berki, M. 2016: Economic restructuring and social polarisation in Kazincbarcika and its region. In: Szirmai, V. (ed.): “Artificial towns” in the 21st century: Social polarisation in the new town regions of East-Central Europe. Budapest, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences, pp. 217–244.
- Hungarian Central Statistical Office (HCSO)
- Karpov, V. 2010: Desecularization: A conceptual framework. In: *Journal of Church and State*, 52, 2, pp. 232–270.
- Kocsis, K. 2009: Changing religious structure of the population and the secularization in the Carpatho-Pannonian area during the 20th century. In: *Acta Universitatis Carolinae, Geographica*, 1–2, pp. 83–102.
- Norris, P. – Inglehart, R. 2004: *Sacred and secular: Religion and politics worldwide*. Cambridge, Cambridge University Press. 352 p.
- Pospelovsky, D. 1988: *Soviet studies on the church and the believer’s response to atheism*. London, Macmillan Press. 325 p.
- Smrke, M. – Uhan, S. 2012: Atheism in post-socialist conditions: The case of Slovenia. In: *Teorija & Praksa*, 49, 3, pp. 492–515.
- Tomka, M. 1990: Vallás és vallásosság [Religion and religiosity]. In: Kolosi, T. – Andorka, R. – Vukovich, Gy. (eds.): *Társadalmi riport [Social report]*. Budapest, TÁRKI, pp. 534–555.
- Tomka, M. 1995: The changing social role of religion in Eastern and Central Europe: Religion’s revival and its contradictions. In: *Social Compass*, 42, 1, pp. 17–26.

Т– 32 Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями. Збірник наукових робіт Міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», Берегове, 26–27 березня 2020 року. Том 1 / Редакційна колегія: Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. – 384 с. (угорською, українською та англійською мовою)

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-13-1 (Т. 1)

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)

Наукове видання

**СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ**

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 1

2020 р.

Редакційна колегія:

*Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський,
Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца,
Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп,
Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування:

Олександр Добош

Верстка:

Вікторія Товтін, Мелінда Орбан, Олександр Добош

Коректура:

Беатрікс Пустой-Тарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врabelь

Обкладинка:

Стефан Молнар Д.

Відповідальні за випуск:

Льдіко Орос, Олександр Добош

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Підписано до друку 28.07.2020. Шрифт «Times New Roman».
Папір офсетний, щільністю 80 г/м². Ум. друк. арк. 31,0. Формат 70x100/16.
Замовл. №1861/1. Тираж 300.